

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 46 0 P 077695 20 Rev
Sarajevo, 03.03.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Fatime Imamović, kao predsjednice vijeća, Jasminke Kubat i Suada Kurtović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja F.T., iz B., .., koga zastupa punomoćnik A.P., advokat iz Sarajeva, protiv tuženih: 1. JP ..., 2. H.D. iz B., i 3. M.M. iz B., ..., koje zastupa A.d. ..., radi zabrane diskriminacije na radnom mjestu, v.s. ... KM, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 46 0 P 077695 19 Gž od 09.10.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 03.03.2020. godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova postupka nastalim u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 P 077695 17 P od 18.03.2019. godine stavom prvim izreke odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da sud utvrdi da je trpio mobing na radu kod tuženog JP ..., a koji su nad njim provodili tuženi H.D. (v.d.d.) i tuženi M.M., koji su se prema njemu ponašali diskriminirajuće, tretirajući ga različito u odnosu na druge zaposlenike i to na način što tužitelju nije priznata reprezentativnost kao legalnog sindikalnog predstavnika po zahtjevu godine, što mu je uskraćeno pravo da kao predsjednik sindikata ... bude prisutan na sjednici predsjedništva održane godine, što su mu uskratili pravo da koristi godišnji odmor godine, što mu nije isplaćen cjelokupan iznos plaće za mjesec godine koja je isplaćivana u godine, što su ga primorali da piše razne izjave na neosnovane prijave i samim tim da je nad njim vršena diskriminacija, što po pravomoćnoj presudi Općinskog suda u Bugojnu broj ... od ... godine nije vraćen na radno mjesto na kome je radio prije otkaza Ugovora o radu i da se slijedom prednjeg utvrđenja zabrani tuženim da vrše daljni mobing prema tužitelju na opisani način, da se naloži tuženima da objave ovu presudu po njenoj pravomoćnosti u sredstvima informiranja o troškovima tuženih i na oglasnoj ploči prvotuženog i da sud obaveže tužene da mu solidarno isplate nematerijalnu štetu zbog pretrpjelih duševnih bolova zbog povrede časti i ugleda u iznosu od ... KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od godine pa do isplate.

Stavom drugim izreke presude obavezan je tužitelj da tuženima nadokandi troškove parničnog postupka u iznosu od ... KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 46 0 P 077695 19 Gž od 09.10.2019. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od ... KM kao neosnovan.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji i obje nižestepene presude preinače usvajanjem tužbenog zahtjeva u cijelosti ili da se drugostepena presuda ukine i predmet vrati tom sudu na ponovni postupka, uz obavezivanje tuženih na naknadu troškova postupka uvećanim za troškove sastava revizije.

Odgovor na reviziju nije dostavljen.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. Zakon o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet tužbenog zahtjeva je utvrđenje da su nad tužiteljem u toku rada kod tuženog JP ..., tuženi H.D. (v.d.d.) i M.M. (šef) vršili mobing na način kako je to precizirano konačno opredjeljenim tužbenim zahtjevom od ... godine, da se tuženima ubuduće zabrani poduzimanje diskriminirajućih radnji, da se po pravomoćnosti presude o trošku tuženih presuda objavi u sredstvima javnog informisanja i na oglasnoj ploči i da mu tuženi solidarno isplate nematerijalnu štetu za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda u iznosu od ... KM.

Iz činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda koja je kao pravilna prihvatio i drugostepeni sud proizilazi da je tužitelj u radnom odnosu kod tuženog JP ... neprekidno od godine i da je radio kao ..., zatim kao ..., potom ... i da je trenutno raspoređen na poslovima ..., da je izabran za predsjednika sindikata (7 zaposlenika), da je predsjednik Odbora ..., da je godine podnio zahtjev za odsustvo sa posla za ... godine radi prisustva sjednici Predsjedništva upravnog odbora Saveza samostalnih sindikata Federacije BiH (broj protokola ...), da mu nije odobren slobodan dan jer je zahtjev podnio samo dan prije održavanja sjednice zbog čega se nije mogla izvršiti preraspodjela poslova koje obavlja tužitelj, da tužitelj nije dokazao da je podnio zahtjev za korištenje godišnjeg odmora za dan ... godine, da je pisao izjave vezano za povrede radnih obaveza, da dio plate za godine nekolicini radnika među kojima je bio i tužitelj nije isplaćena u zakonskom roku od 30 dana, nego u godine, a razlog kašnjenja je bila blokada računa tuženog JP ..., da je iznos akontacije plaće svim uposlenicima ograničen na ... KM koja je tužitelju, kada je tražio odobravana, da je dva do tri dana obavljao poslove inkasanta u mjestu K. kada je mijenjao uposlenika Z.Ć., da je pravosnažnom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj ... od ... godine poništena odluka tuženog JP ... o otkazu ugovora o radu i da po toj

¹ "Službene novine F BiH", broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

presudi tužitelj nije vraćen na poslove koje je ranije obavljao, jer nije ni podnio zahtjev za vraćanje na posao, nego je podnio prijedlog za izvršenje nadležnom sudu koji je rješenjem suda odbačen zbog proteka prekluzivnog roka od 30 dana za podnošenje prijedloga za izvršenje.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev zaključivši, u bitnom, da tužitelj nije u skladu sa članom 15. stav (1) u vezi sa članom 2. stav (1) i članom 3. Zakona o zabrani diskriminacije učinio vjerovatnim da je bio različito tretiran od ostalih uposlenika tuženog koji su se nalazili u istoj ili sličnoj situaciji, niti je tokom postupka konkretno ukazao na temelju koje zabranjene osnove je eventualno bio različito tretiran. Zaključuje da radnje koje su tuženi poduzimali prema tužitelju nemaju degradirajući i ponižavajući efekat, niti su zasnovane na zabranjenoj osnovi, niti da je njihova svrha ili posljedica bila degradacija radnih uslova tužitelja ili njegovog profesionalnog statusa, pa primjenom odredbi član 4. stav (1) i (3) te člana 12c) Zakona o zabrani diskriminacije odbija tužbeni zahtjev.

Drugostepeni sud je prihvatio kao pravilne pravne zaključke prvostepenog suda, zbog čega žalbu tužitelja odbija i prvostepenu presudu potvrđuje.

Neosnovano revident prigovara da je drugostepena presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 8. ZPP.

Suprotno revizijskim tvrdnjama, prvostepeni sud je izvedene dokaze cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio pravno-relevantne činjenice u ovoj pravnoj stvari, kako je to pravilno zaključio i drugostepeni sud (strana četvrta i peta drugostepene odluke). Stečeno uvjerenje o postojanju odnosno nepostojanju odlučnih činjenica prvostepeni sud je opravdao logičnim i uvjerljivim razlozima, pa ne stoji tvrdnja revidenta o arbitrarnoj i proizvoljnoj ocjeni dokaza.

Slobodnoj ocjeni dokaza od strane suda revident ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu tih dokaza, koja u konkretnom slučaju uključuje i prigovore činjenične prirode koji u revizijskom postupku nisu relevantni (član 240. stav (2) ZPP).

Kako nisu počinjene povrede odredaba parničnog postupka na koje je ukazano u reviziji, to nije ostvaren revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Suprotno prigovoru revidenta, pravilno su nižestepeni sudovi u konkretnom slučaju interpretirali i primijenili odredbe članova 2. stav (1) i 15. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije². Prema usvojenom tekstu diskriminacije, za postojanje diskriminacije neophodno je utvrditi različito tretiranje nekog lica ili grupe lica, prema zabranjenim osnovama iz člana 2. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije, u odnosu na lice ili grupu koje se nalazi u sličnoj ili podudarnoj situaciji i kojima je uživanje spornog prava omogućeno, te da takav različit tretman nema legitiman cilj, odnosno da nedostaje proporcionalnosti između željenog cilja i upotrijebljenih sredstava.

² „Službeni glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16

Mjera utvrđenosti postojanja ili nepostojanja navedenih činjenica u antidiskriminacijskim parnicama, shodno odredbi člana 15. stav (1) Zakona o zabrani diskriminacije, raspoređena je tako da je na podnosiocu tužbe teret da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ga je tuženi nejednako tretirao na nekoj zabranjenoj osnovi. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženu stranu, koja je sa stepenom sigurnosti dužna uvjeriti sud da se različit tretman nije dogodio (ili nije dogodio na zabranjenoj osnovi), odnosno da različit tretman ima legitiman cilj i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Prema odredbi člana 4. stav (3) Zakona o zabrani diskriminacije mobing je oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog.

Po mišljenju ovog suda tužitelj na kojem je bio teret dokazivanja osnovom izvedenih dokaza nije učinio vjerovatnim da postoje određene činjenice na kojima se može utemeljiti presumpcija o postojanju diskriminacije na koji način da je došlo do nejednakog postupanja, a koje predstavljaju radnje mobinga, a koje bi imale za cilj ili posljedicu pogoršanje radnih uslova na način koji šteti pravima i dostojanstvu zaposlenog, koje utiču na njegovo fizičko i mentalno zdravlje ili dovode u pitanje profesionalnu budućnost zaposlenog.

Tužitelj radnje mobinga zasniva na nepriznavanju tužitelju reprezentativnosti legalnog sindikalnog predstavnika, uskraćivanje prava da on kao predstavnik ... bude prisutan na sjednici predsjedništva, uskraćivanjem prava na godišnji odmor za dan godine, neisplaćivanjem cjelokupnog iznosa plaće za mjesec godine, te što po pravomoćnoj presudi broj ... od ... godine od tuženog nije vraćen na radno mjesto na kojem je bio raspoređen prije otkaza.

Revident u tužbi, a niti tokom postupka nije naveo zbog kojih ličnih karakteristika je njemu uskraćeno pravo na reprezentativnost u sindikatu, prisustvu sjednici sindikata, isplati dijela plaće, korištenja jednog dana godišnjeg odmora, povrata na posao po izvršnoj ispravi presudi, a bez postojanja određene ili određive zabranjene osnove za različit tretman diskriminacija ne postoji.

Isto tako u pogledu motiva za različit tretman tužitelj u tužbi, a niti tokom postupka nije naveo postojanje i jednog motiva, koji da je u odnosu na njega postojao, a da je zasnovan na zabranjenoj osnovi, a koji da je doveo do nejednakog postupanja od strane tuženih.

U postupku tužitelj nije učinio ni vjerovatnim različit tretman kada je u pitanju ostvarivanje prava iz radnog odnosa, jer u postupku je utvrđeno da tužitelj u godini nije podnosio zahtjev za priznavanje reprezentativnosti sindikata, da u odnosu na izvršavanje pravomoćne presude o vraćanju na posao iz iskaza zakonskog zastupnika tuženog JP ... i iskaza tužitelja proizilazi da tužitelj i nije podnosio zahtjev tuženom za povrat na posao, nego je podnio prijedlog za izvršenje koji je izvršni sud odbacio rješenjem kao neblagovremen jer nije podnesen u roku od 30 dana, da je odluka prvostepenog suda o odbacivanju prijedloga za izvršenje za uspostavu radno-pravnog statusa po presudi broj ... od ... godine potvrđena rješenjem Kantonalnog suda u Novom Travniku broj ... Rsži od godine, da u odnosu na zakašnjele isplate dijela plaće za ... mjesec godine iz iskaza saslušanih svjedoka i parničnih stranaka proizilazi da nije

sporno da dio plaće za godine nije isplaćen u zakonskom roku od 30 dana, da je do kašnjenja isplate došlo iz objektivnih razloga (zbog blokade računa tuženog) i to ne samo tužitelju nego i ostalim radnicima, da na ovu okolnost nije uticao tuženi, jer su u pitanju procedure koje provodi banka prisilno u momentu nastanka blokade, te da iz navedenih razloga takvi propusti se ne mogu staviti na teret tuženom JP ... kao poslodavcu.

Nije dokazano ni da je tužitelju uskraćeno pravo na godišnji odmor, niti pravo na prisutnost sjednici sindikata, jer iz provedenih dokaza proizlazi da je zahtjev tužitelja broj ... od ... godine zaprimljen kod tuženog dana godine, koji opet potvrđuje da je tužitelj podnio zahtjev tuženom M.M. (šefu) za dan plaćenog odsustva koji bi koristio godine radi prisustva sjednici Odbora ..., da iz iskaza tuženih H.D. v.d.d. i M.M. šefa proizilazi da tužitelju nije odobren slobodan dan jer je zahtjev podnio samo dan prije održavanja sjednice, zbog čega se nije mogla izvršiti preraspodjela poslova koje obavlja tužitelj, pa na ovu okolnost (nepprisustvo sjednici sindikata) nije uticao tuženi, nego sam tužitelj svojim zakašnjelim radnjama neblagovremenim podnošenjem zahtjeva, koje radnje se ne mogu pripisati tuženom, nego čine propust tužitelja čije posljedice je dužan sam i snositi.

Što se tiče zahtjeva za korištenje dana godišnjeg odmora za termin godine, u postupku je utvrđeno da tužitelj nije ni tražio godišnji odmor od tuženog H.D. v.d.d., koji je jedini bio ovlašten da odobri korištenje godišnjeg odmora, jer takav zahtjev nije podnesen niti postavljen kako samostalno, tako ni u podnesku tužitelja broj .. od ... godine.

Suprotno navodima revizije naprijed navedeni postupci tuženog potvrđuju da su se isti kretali u okviru zakonskih ovlaštenja i na dozvoljenoj osnovi i isti nisu poduzimani u cilju ugrožavanja radnog mjesta tužitelja, njegovog dostojanstva i ličnosti, niti radi stvaranja za njega ponižavajuće i uvredljive radne sredine, a što je potvrđeno i iskazima saslušanih svjedoka. Ni jedan saslušani svjedok, a radi se o svjedocima uposlenim kod tuženog nisu potvrdili tačnost navoda tužitelja - da je različito tretiran na nekoj zabranjenoj osnovi, a sam tužitelj tokom postupka nije ponudio dokaze koji bi potvrdili njegove tvrdnje da je bio žrtva mobinga na radu, jer neodobravanje odsustva sa posla, uspostavu radno pravnog odnosa po presudi broj ... od ... godine, davanje izjašnjenja tuženog na disciplinske prijave, ne mogu se smatrati mobingom jer u okolnostima predmetnog slučaja čine dozvoljene aktivnosti radi efikasnije organizacije posla i unapređenja radne discipline i zakonom su dozvoljene i opravdane.

Stoga nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da revident nije učinio vjerovatnim postojanje diskriminacije u vidu mobinga, pa su nižestepeni sudovi pravilno odbili njegov zahtjev za utvrđenje diskriminacije iz odredbe člana 12. stav 1a) Zakona o zabrani diskriminacije u vezi sa odredbom člana 8. Zakona o radu³.

Kako osnovanost reparacijskog zahtjeva iz odredbe člana 12 stav (1c) i (4) Zakona o zabrani diskriminacije za naknadu materijalne i nematerijalne štete, te objavu presude uzrokovane nezakonitom povredom prava na jednako postupanje, zavisi od osnovanosti zahtjeva za utvrđenje diskriminacije, pravilno su nižestepeni sudovi postupili kada nakon što su odbili zahtjev tužiteljice za utvrđenje diskriminacije slijedom toga odbili kao neosnovan i ovaj zahtjev.

³ "Službene novine F BiH", broj 26/16 i 89/18

Prema tome kako nisu ostvareni revizijski razlozi, to je primjenom odredbe člana 248. ZPP revizija odbijena.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova nastalim u povodu revizije budući da nije postigao uspjeh u revizijskom postupku (član 397. stav (1) u vezi sa članom 386. stav (1) ZPP).

Predsjednica vijeća
Fatima Imamović, s.r.